

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

JP GRIJANJE D.O.O ZENICA ZA 2008.GODINU

Broj: 067/09

Sarajevo, juli 2008. godine

MENADŽMENTU
Javnog poduzeća Grijanje d.o.o Zenica**MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju priložene bilanse stanja Javnog preduzeća Grijanje d.o.o Zenica (u daljem tekstu Preduzeće), sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine i odgovarajuće bilanse uspjeha, procjene koje su razumne u datim okolnostima. Izvještaj o promjenama na kapitalu i Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvještaja.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim važećim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije i prevare. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizorsko mišljenje

Kvalifikacija:

1. Iskazana potraživanja u iznosu od 22.149.287 KM su precijenjena. Rok naplate najvećeg dijela ovih potraživanja starijih od 1 godine, a ima potraživanja iz 1998. godine. Potraživanja nisu korigovana za procijenjeni iznos nenaplativosti, zbog čega nije realno očekivati da će u iskazanom iznosu biti i naplaćena. Nismo mogli procijeniti iznose nenaplativih potraživanja i efekte na finansijske izvještaje, jer ne postoji evidencija koja bi to omogućila, što je šire pojašnjeno 5.4.2. Izvještaja
2. Kapital Preduzeća nije realno utvrđen i različito je iskazan u glavnoj knjizi – bilasu stanja, Statutu Preduzeća, sudskom Rješenju o registraciji te u Odlukama o izmjenama statuta, što je šire pojašnjeno u tački 5.5. Izvještaja.

3. Nisu donesena potrebna akta koja su pretpostavka pravilnijem obavljanju poslova i radnih zadataka. Što se prije svega odnosi na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka sa opisom radnih mjesta; Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama u skladu s važećim propisima, što je detaljno pojašnjeno u tački 5.1 Izvještaja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno, finansijski položaj Javnog preduzeća Grijanje d.o.o Zenica sa stanjem na dan 31 decembra 2008. godine, rezultate njegovog poslovanja, te novčani tok, za godinu koja je završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje u toku 2008. godine, nije bilo usklađeno sa važećom zakonskom regulativom. Pored navedenog u tačkama kvalifikacije 1, 2 i 3 nije ispoštovan Zakon o javnim preduzećima u pogledu vršenja nadzora na nad realizacijom plana poslovanja i načina izvještavanja o realizaciji zaključenih ugovora za izvršenje nabavki.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2008. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2008. GODINE.....	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA 2008. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2008.GODINE.....	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2008. GODINE.....	4
1. UVOD	5
2. CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU.....	6
4. REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
5. NALAZI I PREPORUKE	7
5.1 Sistem internih kontrola.....	7
5.2 Planiranje i izvještavanje.....	8
5.3 Stalna sredstva.....	9
5.4 Tekuća sredstva – Novčana sredstva i potraživanja.....	10
5.4.1 Novčana sredstva.....	10
5.4.2 Potraživanja.....	10
5.5 Kapital.....	11
5.6 Obaveze.....	12
5.7 Sudski sporovi.....	14
5.8 Prihodi.....	14
5.9 Rashodi.....	15
5.10 Javne nabavke.....	16
6. KOMENTAR.....	17

BILANS STANJA na dan 31.12.2008. godine

Opis	31.12.2008.	31.12.2007.
STALNA SREDSTVA	13.170.775	13.767.397
Stalna nematerijalna sredstva	13.733	7.265
Računarski programi – software	13.733	4.583
Druga (u pripremi) i ostala nematerijalna sredstva	-	2.682
Nekretnine, postrojenja i oprema	12.552.514	13.619.626
Zemljišta	147.120	147.120
Građevinski objekti	11.889.636	12.903.064
Postrojenja i oprema	449.677	466.782
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	974	974
Stambene zgrade i stanovi	65.107	101.686
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	140.506	140.506
Dugoročna razgraničenja	464.022	-
TEKUĆA SREDSTVA	22.944.933	23.736.141
Zalihe	233.035	1.048.576
Zalihe sirovina i mater., rezervnih dijelova i sitnog invent.	233.035	1.048.576
Potraživanje od prodaje	22.149.287	21.977.741
Potraživanje od kupaca u zemlji i inostranstvu	22.149.287	21.977.741
Druga kratkoročna potraživanja	84.954	85.344
Druga potraživanja	44.952	22.972
Potraživanja za PDV - ulazni porez	40.002	62.372
Novac i novčani ekvivalenti	290.313	557.401
Aktivna vremenska razgraničenja	187.344	67.079
SREDSTVA (IMOVINA) – UKUPNO (AKTIVA)	36.115.708	37.503.538
Vanbilansna evidencija	-	-
KAPITAL	22.483.662	22.495.432
Upisani osnovni kapital	6.731.824	6.768.403
Revalorizacije i prenesene rezerve	16.605.398	16.605.398
Akumulirana (zadržana) dobit	288.291	586.086
Akumularini gubitak	1.141.851	1.464.455
Dugoročne obaveze	2.835.924	3.631.779
Dugoročne finansijske obaveze	2.756.077	3.542.054
Obaveze po kreditima, te finansijskim robnim zajmovima	2.755.689	3.541.666
Ostale dugoročne finansijske obaveze	388	388
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	79.847	89.725
Kratkoročne obaveze	10.796.122	11.376.327
Kratkoročne finansijske obaveze	1.284.320	1.258.063
Obaveze za primljene avanse	34.320	8.063
Tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza	1.250.000	1.250.000
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	9.267.488	8.327.565
Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu	4.062.108	4.166.611
Obaveze za poreze i doprinose i druga davanja	4.038.734	4.088.413
Druge kratkoročne obaveze	1.166.646	1.214.392
Pasivna vremenska razgraničenja	244.314	648.848
KAPITAL I OBAVEZE – UKUPNO (PASIVA)	36.115.708	37.503.538
Vanbilansna evidencija	-	-

Finansijske izvještaje je potpisao direktor Sead Kaknjo i certificirani računovođa Nusreta Buljugić. Nadzorni odbor je usvojio i odobrio njihovo izdavanje 25.02.2009. godine.

BILANS USPJEHA za godinu koja je završila 31.12.2008. godine

O p i s	31.12.2008.	31.12.2007.
Operativni prihodi		
Prihodi od prodaje	15.076.673	15.691.914
Troškovi za prodano	(13.668.028)	(15.144.531)
Bruto dobit	1.408.645	547.383
Troškovi prodaje uprave i administracije	-	-
Dobit od operativne aktivnosti	1.408.645	547.383
Finansijski prihodi		
Drugi finansijski prihodi	54.781	21.310
Drugi finansijski rashodi	(61)	(3)
Dobit od finansijske aktivnosti	54.720	21.307
Ostali prihodi		
Ostali prihodi	1.146.475	1.675.703
Ostali rashodi	(2.584.760)	(1.656.277)
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine	(271)	(2.030)
Dobit od ostalih aktivnosti	(1.438.556)	17.396
Dobit perioda	24.809	586.086

Finansijske izvještaje je potpisao direktor Sead Kaknjo i certificirani računovoda Nusreta Buljugić. Nadzorni odbor je usvojio i odobrio njihovo izdavanje 25.02.2009. godine.

**IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA za 2008. godinu, zaključno sa
31.12.2008.godine**

- u KM -

R.br.	Opis	Oznaka	IZNOS tekuća 2008.	IZNOS prethodna 2007.
	Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1	Neto dobit/dobitak		24.809	586.086
	Usklađivanje za:			
	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(+)	5.309	4.206
2				
3	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)	1.135.379	1.072.409
4	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	272	2.030
5	Svega 2 do 4		1.140.960	1.078.645
6	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	815.541	174.731
7	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(171.546)	(1.762.197)
8	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	390	109.848
9	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(584.287)	196.775
10	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(104.503)	468.149
11	Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	(71.168)	(228.668)
12	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(414.412)	50.359
13	Svega 6 do 12		(529.985)	(991.003)
14	A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+5+13)		635.784	673.728
	Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti			
15	Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	-(+)	(11.777)	(930)
16	Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	-(+)	(105.117)	(87.933)
17	B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (15 do 16)		(116.894)	(88.863)
	Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti			
18	Povrat pozajmljenih sredstava	(-)	1.250.000	(378.633)
19	Ostali novčani tokovi od finansijskih aktivnosti	-(+)	464.022	4.610
20	C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (18 do 19)		(785.978)	(374.023)
21	Neto povećanje (smanjenje) goto. na rač.i blagajni (A+B+C)		(267.088)	210.842
22	Početno stanje gotovine na računu i blagajni		557.401	346.559
23	Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni		290.313	557.401
24	Neto povećanje (smanjenje) goto. na rač.i blagajni (23-22)		(267.088)	210.842

Finansijske izvještaje je potpisao direktor Sead Kaknjo i certificirani računovođa Nusreta Buljugić. Nadzorni odbor je usvojio i odobrio njihovo izdavanje 25.02.2009. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za godinu koja je završila 31.12.2008. godine

- u KM

O p i s	Upisani Vlasnički Kapital	Revalori- zacione rezerve	Akumulirana Dobit (gubitak)	Vlastite Dionice	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2006. godine	6.768.403	16.605.398	(322.604)		23.051.197
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Neto (dobitak) gubitak razdoblja			586.086		586.086
Raspored dobiti (gubitka)					
Emisija dioničk.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit					
Stanje na dan 31.12.2007. godine	6.768.403	16.605.398	263.482		23.637.283
Učinci promjena u račun. politika					
Učinci ispravka grešaka			(1.141.851)		(1.141.851)
Ponovno iskazano stanje na dan 01.01.2008. godine	6.768.403	16.605.398	(878.369)		22.495.432
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Ostali dobiti(gubici)perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha					
Neto dobit (gubitak) razdoblja			24.809		24.809
Neto gubitak razdoblja					
Emisija dionič.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit.	(36.579)				(36.579)
Stanje na dan 31.12.2008.	6.731.824	16.605.398	(853.560)		22.483.662

Finansijske izvještaje je potpisao direktor Sead Kaknjo i certificirani računovoda Nusreta Buljugić. Nadzorni odbor je usvojio i odobrio njihovo izdavanje 25.02.2009. godine.

**IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP GRIJANJE d.o.o ZENICA
ZA 2008 GODINU**

1. UVOD

Javno preduzeće za proizvodnju i distribuciju toplote Grijanje Zenica osnovalo je Vijeće općine Zenica, Odlukom o osnivanju Javnog preduzeća Grijanje Zenica broj 01-23-27/97 od 05.06.1997. godine i Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Javnog preduzeća Grijanje Zenica br.01-17-22247/01 od 29.11.2001.godine.U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima organizirano je kao društvo sa ograničenom odgovornošću, dana 15.07.2008.godine i posluje pod nazivom: Javno preduzeće za proizvodnju i distribuciju toplote Grijanje d.o.o Zenica.

Skraćeni naziv pravnog subjekta je: Javno preduzeće Grijanje d.o.o Zenica (u daljem tekstu: Preduzeće)
Osnivač i 100% vlasnik državnog kapitala je općina Zenica.

Preduzeće je pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost upisanu u sudski registar radi sticanja dobiti i vršenja poslova od općeg interesa..

Osnovna djelatnost Preduzeća u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima (Sl.novine Zeničko Dobojskog Kantona, broj: 17/08) je **snabdijevanje toplotnom energijom**.

Pod snabdijevanjem toplotnom energijom podrazumijevaju se: poslovi proizvodnje i distribucije pare, vrela vode, tople vode i sanitarne tople vode mrežom do podstanice korisnika, uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, kao i zajednički mjerni instrument utroška toplotne energije u objektima kolektivnog i individualnog stanovanja.

Unutrašnja organizacija Preduzeća utvrđena je Statutom. Poslovi iz nadležnosti Preduzeća obavljaju se u okviru sljedećih sektora

- Uprava
- Sektor za zajedničke poslove
- Sektor za tehničke poslove

Za obavljanje poslova i radnih zadataka iz djelokruga rada sektora formiraju se niže organizacijske jedinice: službe i odjeljenja.

Sjedište Javnog preduzeća je u Zenici, ulica Bilmišće broj 107.

Na dan 31.12.2008.godine, u Preduzeću je bilo 112 zaposlenih.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Za realizaciju navedenog cilja procjenjivat ćemo da li rukovodioci primjenjuju zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese i sa njima povezane finansijske veličine vezane za planiranje poslovnih aktivnosti, imovinu, prihod i rashode, obveze, značajnije troškove i procedure javnih nabavki.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja za koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, prvi put provodi reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća i usklađenosti iskazanih iznosa u izvještajima sa propisima.

Reviziju finansijskih izvještaja Preduzeća za 2008. godinu izvršila je revizorska kuća Orecons d.o.o. Zenica, društvo za računovodstvo, reviziju i konsalting, koja je dala uslovno mišljenje, 20.03.2008. godine. Za 2007. godinu, reviziju je izvršila ista revizorska kuća i dala je takođe uslovno mišljenje. Uslovno mišljenje je dato zbog nerealnog iskazivanja potraživanja.

4. REZIME DATIH PREPORUKA

- *Uprava i organi upravljanja, svako iz svoje nadležnosti, trebaju da uspostave, provedu i nadziru kontrolne postupke kojima će obezbijediti usaglašenost poslovanja s propisima, zaštite imovinu Preduzeća od mogućih gubitaka i da obezbijede pouzdano izvještavanje.*
- *Uprava Preduzeća treba planiranje poslovanja usaglasiti sa čl. 22; 23 i 24. Zakona o javnim preduzećima, kojima je propisano kako se planira poslovanje, šta sadrži plan poslovanja, te kako se nadzire realizacija i izvještava o istom.*
- *Izvršiti procjenu naplativosti potraživanja, te za procijenjeni iznos nenplativih potraživanja izvršiti korekciju finansijskog rezultata.*
- *Utvrđiti realnu vrijednost upisanog osnovnog kapitala u skladu sa MRS i MSFI. Uskladiti sva akta Preduzeća za vrijednost utvrđenog upisanog osnovnog kapitala. Promjene na upisanom osnovnom kapitalu treba da prati verifikacija u sudskom registru.*
- *Uprava Preduzeća treba prije svega da izabere i primjeni računovodstvenu politiku koja će održavati stvarnu sliku poslovanja, i pouzdanost finansijskih izvještaja. Politika treba da bude zasnovana na finansijskim podacima i uticaju istih na finansijske izvještaje i novčane tokove Preduzeća. Osnivač i organi upravljanja trebaju imati potpunu informaciju kako bi mogli donositi potrebne odluke*
- *Donijeti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa detaljnim opisom poslova i radnih zadataka za svako radno mjesto.*
- *Donijeti Pravilnik o naknadama troškova za službena putovanja u skladu s Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja i vršiti primjenu istog.*
- *Uprava je dužna u skladu sa člankom 35. ZJP podnositi izvještaje o nabavci Odboru za reviziju u roku od 15 dana i Nadzornom odboru u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora o nabavci.*
- *Nadzorni odbor je dužan da vrši nadzor nad radom uprave i zaposlenika javnog preduzeća u pogledu primjene provedbenog propisa o postupku nabavke te važećih propisa o nabavci, te razmatrati izvještaje o nabavci u skladu s članom 36. ZJP.*

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola¹

Izvršili smo procjenu uspostavljanja, funkcionisanja i nadzora sistema internih kontrola na osnovu provedene revizije značajnijih procesa poslovanja i povezanosti istih sa finansijskim izvještajima. Procjena sistema internih kontrola je ocjena poduzetih radnji i/ili usvojenih politika od strane Uprave preduzeća kojima se uređuje način postupanja uposlenih kod značajnijih procesa poslovanja, usklađenosti sa propisima i kvalitetno informisanje. Provedena revizija je pokazala:

- Da Uprava preduzeća nije usvojila, provela i nadzirala potrebna akta kojima bi uredila način postupanja kod značajnijih procesa poslovanja i sa njima povezanih finansijskih transakcija, zbog čega su se desili propusti i nepravilnosti u prezentaciji finansijskih izvještaja. Prije svega to se odnosi na politike vezane za osnovni proces poslovanja, zaštite potraživanja od mogućih gubitaka i procjene pritjecanja novca u Preduzeće u skladu s MRS i MSFI.

- Uprava Preduzeća nije donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta s opisom poslova i radnih zadataka svih zaposlenika i hijerarhijska odgovornost zaposlenika. Unutrašnja organizacija je na osnovu Statuta, riješena Tabelarnim pregledom Službi u Preduzeću (u tabelarnom pregledu navedeno je: naziv radnog mjesta, potrebna stručna sprema i broj izvršilaca). Unutrašnjom organizacijom nije predviđeno radno mjesto plana i analize, tu funkciju obavlja Rukovodilac ekonomskih poslova, uz ostala zaduženja, što je dovelo do propusta navedenih u tački 5.2 Planiranje i izvještavanje. Unutrašnjom organizacijom određeno je da se obračun plaća i naknada vrši u Odjeljenju za finansijske poslove gdje su samo dva (2) zaposlenika, a u istom odjeljenju se vrši i njihova isplata, odnosno plaćanje.

- Uprava Preduzeće nije donijela Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama usklađen sa MRS i MSFI. U tako neuređenom kontrolnom okruženju, odgovorna osoba za računovodstvo nije mogla pravilno prezentirati poslovanje u finansijskim izvještajima, jer ta prezentacija zavisi od politika i procjena Uprave za područja koja nisu uređena propisima. Preduzeće nije uradilo hodogram kretanja dokumentacije, odnosno nije uspostavilo kontrolne aktivnosti (politike i procedure), što je dovelo da se vrijednost osnovnog upisanog kapitala u aktima Preduzeća, svaki put različito iskazuje u glavnoj knjizi, bilansu stanja, Statutu Preduzeća, sudskom Rješenju o registraciji, te u Odlukama o izmjenama statuta. Preduzeće nije sačinilo Bilješke koje uključuju kratak pregled računovodstvenih politika i druge bilješke kojima se objašnjavaju određene stavke, a sačinjavaju set finansijskih izvještaja. Uprava nije prilikom prve primjene MRS i MSFI izvršila priznavanje bilansnih pozicija na način kako se to zahtjeva navedenim propisima.

- Uprava Preduzeća je odgovorna za uspostavljanje, provedbu i nadzor internih kontrola, koje treba ugraditi u proces rada, kako bi postigla razumnu sigurnost da joj se poslovanje odvija u skladu s propisima i postavljenim ciljevima poslovanja. Prema aktima u revidiranom Preduzeću Upravu čine tri člana: direktor i dva izvršna direktora za tehničko poslovanje i pravne i ekonomske poslove. Radna mjesta izvršnih direktora nisu popunjena.

Prema čl. 17. Zakonu o javnim preduzećima ("Sl. Novine FBiH" broj: 8/05 i 81/08) propisano je obaveza i dužnost Uprave i Nadzornog odbora da aktivno učestvuju u kontroli provođenja važećih zakona, pravilnika i drugi propisa u javnom preduzeću. Nadzornom odboru posebno je naložena kontrola Uprave i zaposlenika u pogledu primjene provedbenog propisa o postupku javnih nabavki i važećih propisa o nabavci, te razmatranje izvještaja o nabavkama. Izvještaje o nabavci Uprava nije dostavljala, niti ima dokaza da su u ove poslove aktivno uključivao Nadzorni odbor. Odbor za reviziju nije imenovan, niti je formiran Odjel za internu reviziju i ako su to zahtjevi zakonskih propisa. Trogodišnji plan poslovanja nije dostavljen generalnom revizoru FBiH, kako se zahtjeva čl. 22. Zakona o javnim preduzećima.

¹ Sistem interne kontrole obuhvata kontrolna okruženje i kontrolne procedure. Sistem uključuje sve politike i procedure, uspostavljene od strane organa upravljanja Društva, sa ciljem osiguravanja ostvarivanja ciljeva Društva sukladno eksternim pravilima (zakonska akta) i rukovodnim politikama, osiguranja imovine i informacija, prevencije u otkrivanju prevara i greški, kvalitete računovodstvenih izvještaja u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, blagovremena izrada pouzdanih finansijskih rukovodnih / upravljačkih informacija)

Iz svega navedenog uočljivo je da nisu stvorene pretpostavke dobrog kontrolnog okruženja koje će obezbijediti poslovanje sa propisima i potrebama javnog preduzeća.

Preporuka

Uprava i organi upravljanja, svako iz svoje nadležnosti, trebaju da uspostave, provedu i nadziru kontrolne postupke kojima će obezbijediti usaglašenost poslovanja s propisima, zaštite imovinu Preduzeća od mogućih gubitaka i da obezbijede pouzdano izvještavanje.

5.2 Planiranje i izvještavanje

Plan poslovanja za 2008. godinu usvojen je u januaru iste godine. Osnov za izradu Plana poslovanja je Program organizovanja sezona 2007/2008. godina, sa važećim cijenama grijanja iz prethodne godine, i očekivanim poskupljenjima zemnog plina u 2008. godini, kao i procjene visine ostalih troškova prema ostvarenju rezultata prethodne godine.

Plan poslovanja za 2008. godinu, ne sadrži detaljne finansijske podatke prihoda i rashoda, zbog čega nije funkcionalan, jer se ne mogu pratiti planirane aktivnosti Preduzeća i sa tim aktivnostima povezani prihodi i rashodi.

Program organizovanja sezone grijanja za 2008/2009. godinu, u trajanju 6 mjeseci, u periodu od 15.10.2008 do 15.04.2009. godine, nije blagovremeno (prije početka sezone) usvojen od strane Vijeća općine Zenica. Razlog ovome su primjedbe od strane Vijeća općine Zenica da se izvrše smanjenje cijene koštanja grijanja po m² za stambene prostore u sezoni grijanja 2008/2009. godina, zbog ugovorenih povoljnijih uslova isporuke toplotne energije od strane proizvođača Arcelor Mittal Zenica d.o.o. Nakon čega je Nadzorni odbor 31.10.2008. godine, donio Odluku o cijeni i načinu naplate grijanja stambenog i poslovnog prostora u sezoni grijanja 2008/2009. godina, kojom su smanjene cijene za 10% po m² za stambeni prostor. Primjena nižih cijena je važeća za period od 01.10.2008 do 01.07.2009. godine. U skladu s prethodnom Odlukom Nadzorni odbor je donio i Odluku o usvajanju Programa organizovanja sezone grijanja 2008/2009. godinu.

Revizijom smo utvrdili da Uprava Preduzeća nije postupila u skladu s članom 22. Zakona o javnim preduzećima, te nije vršila nadzor nad realizacijom trogodišnjeg plana poslovanja i isti nije dostavljen generalnom revizoru FBiH.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

R.B	Opis	Ostvareno 2007.g	Planirano 2008.g	Ostvareno 2008.g
I	Ukupni prihodi	15.927.133	18.079.998	16.277.929
II	Ukupni rashodi	15.341.047	18.079.998	16.253.120
III	Dobit (I – II)	586.086	-	24.809

U 2008. godini u periodu grijanja 6 mjeseci isporučeno je toplotne energije u količini 233.041 MWh i za 24,61% je manje od planirane. Ostvarena prosječna snaga toplote je 52,77 MW/1h i manja je od planirane (70 MW/1h) za 24,62%. Zbog reduciranog grijanja u periodu novembar – decembar 2008. godine, prouzrokovane problemima u postrojenjima proizvođača toplotne energije Arcelor Mittala Zenica d.o.o, kao i nižih cijena grijanja, ostvareni prihodi su manji za 9,97%, a rashodi su manji za 10,11% u odnosu na planirane.

U Izvještaju o poslovanju nisu prezentovana ostvarene vrijednosti planiranih investicija, remonta, sanacija, te iskazana eventualna odstupanja od planiranih.

Izvještavanje Nadzornog odbora od strane Uprave bilo je redovno. Izvještaj o poslovanju za 2008. godinu, Nadzorni odbor je usvoji u martu 2009. godine.

Preporuka

Uprava Preduzeća treba planiranje poslovanja usaglasiti sa čl. 22; 23 i 24. Zakona o javnim preduzećima, kojima je propisano kako se planira poslovanje, šta sadrži plan poslovanja, te kako se nadzire realizacija i izvještava o istom.

5.3 Stalna sredstva

Neto vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 13.170.775 KM. Promjene na nematerijalnim i materijalnim stalnim sredstvima u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine iskazane su u sljedećoj tabeli. U tabeli nisu iskazana dugoročna financijska ulaganja u iznosu od 140.506 KM, koja su klasificirana kao stalna sredstva a čine udio Preduzeća u hotelu EL BiH Makarska sa procentom učešća od 14,20%, i nisu iskazana dugoročna razgraničenja, koja su također klasificirana kao stalna sredstva, u iznosu od 464.022 KM, a odnose se na obračunate kamate po dugoročnim kreditima NLB Tuzlanske banke.

Opis	Stalna nemater. sredstva	Zemljište	Građevine	Oprema	Investicije u toku	Stambene Zgrade i stanovi	Ukupno
1 Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2007.	52.766	147.120	37.139.437	37.814.209	947	117.567	75.272.073
- direktna povećanja	11.777	-	-	105.117	-	-	116.894
- prijenos sa investic. u toku							
- prijenos (sa) na							
- otuđenje i rashodovanje				13.620	-	42.291	55.911
- ostalo							
Stanje na dan 31.12.2008.	64.543	147.120	37.139.437	37.905.706	974	75.276	75.333.056
2 Akumulir. amortizacija:							
Stanje na dan 31.12.2007	45.501	0	24.236.373	37.347.427	0	15.880	61.645.182
- amortizacija za 2008.	5.309	-	1.013.428	121.951	-	-	1.140.688
- prijenos (sa) na	-	-	-	-	-	-	-
- otuđenje i rashodovanje	-	-	-	13.349	-	5.711	19.060
- ostalo							
Stanje na dan 31.12.2008.	50.810	0	25.249.801	37.456.029	0	10.169	62.766.810
3 Neto knjigov. vrijednost							
Sanje na dan 31.12.2007.g	7.256	147.120	12.903.064	466.782	947	101.686	13.626.891
Stanje na dan 31.12.2008.	13.733	147.120	11.889.636	449.677	974	65.107	12.566.247

- povećanje nabavne vrijednosti opreme za 105.117 KM odnosi se na: nabavku izmjenjivača za toplinske podstanje u vrijednosti 55.096 KM, putničkog automobila Polo 1,9 SDI 25.500 KM, geodetskih karata u rasterskom obliku u vrijednosti od 10.108 KM, nabavka štampača u vrijednosti 6.922KM i ostale opreme u vrijednosti od 7.491KM.

- povećanje nematerijalne imovine u iznosu od 11.777 odnosi se na ulaganja u pojačanje kompjutorski programa.

- smanjenje materijalne i nematerijalne imovine iskazano je kroz obračun amortizacije (i neznatno na rashodovanje po završnom računu).

- na poziciji stambene zgrade i stanovi iskazano je umanjenje u vrijednosti od 42.291 KM, a radi se o otkupu stana uposlenika Preduzeća. U bilansi Preduzeća evidentran je još jedan stan sadašnje vrijednosti 65.107 KM, koji nije još otkupljen jer je njegovo rješavanje sporno, vodi se postupak na sudu.

Stalna sredstva vode se po istorijskom trošku umanjenom za amortizaciju i druga usklađivanja vrijednosti.

Amortizacija materijalnih stalnih sredstava obračunava se po linearnoj metodi po stopama utvrđenim Odlukom Upravnog odbora o visini stopa amortizacije na stalna sredstva, koja se primjenjivala i u prethodnoj godini.

Procijenjeni vijek trajanja materijalne imovine i stope amortizacije su:

	Vijek korišt. (u god.)	Stopa (u %)
Građevinski objekti:		
• zgrade od betona	33	3,00
• zgrade od ostalog materijala	26	3,75
• upravne zgrade za vršenje kanc.p	100-33	0,97- 3
• objekti za vršenje komunal.djel.	89-13	1,12-7,5
Postrojenja i oprema (mašine)	14-12	6,75-8,25
Kompresori pokretni	9-6	10,72-15
Putnički automobili	8	11,62

Preduzeće ima ograničeno pravo raspolaganja nad većim dijelom pokretnom i nepokretnom imovinom koju je založilo kao garanciju za povrat uzetih kredita kod banaka. Založene su nekretnine (Upravna zgrada, zgrada komercijalne službe, radionica, skladište i garderobe, garaže i portirnice sa pripadajućim zemljištima) procijenjene vrijednosti 3.534.905 KM, te magistralni vodovi procijenjene vrijednosti 5.554.228 KM

5.4 Tekuća sredstva – Novčana sredstva i potraživanja

5.4.1 Novčana sredstva

Novac se sastoji od novčanih sredstava na računima u poslovnim bankama i blagajni Preduzeća.

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2007.god	31.12.2008.godine
Žiro –račun	531.240	183.674
Blagajna	24.054	3.439
Devizni žiro račun	2.107	3.200
Ukupno:	557.401	290.313

Transakcijski računi otvoreni su kod: ABS Banke, NLB Banke; IK Banke; Unicredit banke i Union banke.

5.4.2 Potraživanja

Na dan 31.12.2008. godine iskazana su slijedeća potraživanja:

Potraživanja	31.12.2008.	31.12.2007.
Ukupna otkrivanja od kupaca	26.907.996	25.439.111
Ispravka vrijednosti potraživanja	4.758.709	- 3.461.370
Potraživanja od kupaca	22.149.287	21.977.741

Potraživanja su priznata na osnovu ispostavljenih faktura za izvršene usluge, umanjene za ispravke nenaplaćenih potraživanja. Uprava nema usvojene politike postupanja sa potraživanjima, prije svega procjene naplativosti potraživanja i pritjecanja novca u preduzeće.

Iz naprijed navedene tabele vidi se da na dan 31.12.2008. godine, pravna i fizička lica duguju Preduzeću 26.907.996 KM

Ukupno izvršena ispravka potraživanja iskazana je u iznosu od 4.758.709 KM.

od građana 3.292.945 KM

od pravnih lica 1.465.764 KM.

U 2008.godini, nenaplativa i utužena potraživanja od pravnih i fizičkih lica u iznosu od 1.390.685 KM isknižena su preko ispravke vrijednosti na teret rashoda tekućeg perioda, za koja se pouzdano znaju da neće biti naplaćena (izgubljeni sporovi, zastare potraživanja, fizička lica koja su odselila, građani protiv kojih su tužbe odbačene i drugo).

Zaduženje u tijeku 2008.godine – fakturirana realizacija iskazana je u iznosu od 18.585.118 KM, a naplaćena realizacija u tijeku 2008.godine iskazana je u iznosu od 17.116.234 KM, od naplaćene realizacije, naplata koja se odnosi na period prije 2008.godine (stari dug) je 3.133.539 KM, što znači da dug stariji od godinu dana iznosi 22.305.572 KM (ili u neto iznosu 17.546.863 KM).

Provedenom revizijom utvrdili smo da nije izvršena procjena naplativosti ukupno iskazanih potraživanja, zbog čega nije realno očekivati da će ista biti i naplaćena. U iskazanim potraživanjima ima potraživanja iz 1998. godine, a najveći dio potraživanja je sa rokom dospelosti preko godinu dana. Prema Zakonu o obligacionim odnosima potraživanja od građana starija preko 1 godine mogu biti izgubljena, a za pravna lica preko tri godine. Revizorski tim nije mogao kvantificirati procjenu naplativosti potraživanja, jer se ne vodi evidencija o njihovoj ročnosti.

Preporuka

Izvršiti procjenu naplativosti potraživanja, te za procijenjeni iznos nenaplativih potraživanja izvršiti korekciju finansijskog rezultata.

5.5 Kapital

U finansijskim izvještajima Preduzeća u 2008. godini iskazana je slijedeća struktura kapitala:

Kapital	Kapital 31.12.2008.	Kapital po korekciji 31.12.2008	Kapital po bilansu 31.12.2007.
Upisani osnovni kapital	6.731.824	6.768.403	6.768.403
Revalorizacione i prenesene rezerve	16.605.398	16.605.398	16.605.398
Akumulirana (zadržana) dobit	288.291	586.086	586.086
Akumulirani (zadržani) gubitak	(1.141.851)	(1.464.455)	(322.604)
Ukupno	22.483.662	22.495.432	23.637.283

Osnovni kapital Preduzeća upisan u Statut poduzeća 06.03.2008.godine iskazan je u iznosu od 5.288.814 KM i predstavlja ulog osnivača općine Zenica sa 100% udjelom. Međutim, u Odluci o izmjeni Statuta JP Grijanje d.o.o-prilikom usklađivanja Statuta preduzeća sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima Zenica donesene dana 06.06.2008.godine od Načelnika općine Zenica (vršeci ovlaštenja skupštine Javnog preduzeća) vrijednost osnivačkog uloga društva iskazana je u iznosi: **16.711.006 KM** i to u novcu 10.000 KM; u stvarima 16.701.006 KM.

U Odluci o usklađivanju statusa Preduzeća sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima (broj:01-01-3917/06 od 16.02.2006.godine) donesenoj od Vijeća Općine Zenica, osnovni kapital Javnog preduzeća iskazan je u iznosu od **16.950.396 KM** odnosno 5.288.814 KM bez vrelovodne mreže.

U Rješenju o registraciji, u sudski registar subjekta upisa Javnog preduzeća za proizvodnju i distribuciju toplote "Grijanje" Zenica, sa potpunom odgovornošću Zenica, upisane su promjene: usklađivanje sa Zakonom o privrednim društvima, usklađivanje djelatnosti Društva i promjena položaja lica ovlaštenog za zastupanje Društva, iskazan je upisani (ugovoreni) kapital u iznosu od **16.960.293 KM**.

Sudskom Rješenju o registraciji, prethodio je niz dokumenata koje je Općinski sud u Zenici, naložio Zaključkom, Javnom preduzeću da uradi. Postupajući po Zaključku, Općinskog suda u Zenici od 15.05.2008. godine Preduzeće je dostavilo između ostalog "Izveštaj o procjenjenoj vrijednosti osnovnog kapitala za osnivanje društva "Grijanje" Zenica od 22.05.2008.godine urađen od strane stalnih sudskih vještaka građevinske ekonomske i mašinske struke. U navednom "Izveštaju" citiramo: **iskazana je vrijednost osnivačkog uloga Društva u iznosu od 16.711.006 KM** i to: u novcu 10.000 KM, u stvarima 16.701.006 KM."

Iskazani **upisani osnovni kapital** u glavnoj knjizi-bilansi stanja Preduzeća je **6.731.824 KM**, a revalorizacione i prenesene rezerve iskazane su u iznosu od **16.605.398 KM**.

Na temelju naprijed navedenog revizorski tim konstatira:

Kapital Preduzeća (ostatak imovine po umanjenju obaveza) nije realno iskazan. Ovdje u prvom redu mislimo na upisani osnovni kapital i revalorizacione i prenesene rezerve.

U svim aktima Preduzeća osnovni kapital različito je iskazan: u glavnoj knjizi-bilansi stanja, Statutu Preduzeća, sudskom Rješenju o registraciji te u Odlukama o izmjenama Statuta.

Revalorizacione i prenesene rezerve, evidentirane u ranijem periodu (1998.godine) iskazane su u glavnoj knjizi-bilansi stanja, u iznosu od 16.605.398 KM, ne mogu se analitički vezati za stalna sredstva (odnosno ne zna se na što se revalorizacija odnosi).

Preporuka

Utvrđiti realnu vrijednost upisanog osnovnog kapitala u skladu sa MRS i MSFI. Uskladiti sva akta Preduzeća za vrijednost utvrđenog upisanog osnovnog kapitala. Promjene na upisanom osnovnom kapitalu treba da prati verifikacija u sudskom registru.

Promjene na kapitalu u 2008. godini rezultat su :

Upisani osnovni kapital u knjigovodstvenoj evidenciji umanjen je u odnosu na prethodnu godinu za 36.579 KM, koliko je iznosila vrijednost otkupljenog (privatiziranog) stana, a nije pokrenut postupak za ispravku upisanog kapitala u sudskom registru.

Akumulirana (zadržana) dobit u 2008.godini iskazana u iznosu od 288.291 KM, rezultat je: rasporeda dobiti iz 2007.godine (u vrijednosti od 586.086 KM, kojom je pokriven gubitak iz prethodnog perioda u iznosu od 322.604 KM) i iskazane dobiti u obračunskom periodu u iznosu od 24.809 KM.

Akumulirani zadržani gubitak u 2008. godini iskazan je u iznosu od 1.141.851KM, a rezultat je naknadnog evidentiranja obaveza po Rješenju Poreske uprave za obračunatu zateznu kamatu u iznosu od 929.104 KM i za troškove prinudne naplate u iznosu od 212.747 KM, (neizmirene obveze su po osnovu poreza na promet proizvoda i usluga 2002-2005. godina). Za iznos gubitka iskazanog u 2008.godini (1.141.851KM) uvećan je (korigovan) akumulirani gubitak za 2007.godinu (samo u setu finansijskih iskaza a ne i u glavnoj knjizi).

5.6 Obaveze

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze u ukupnom iznosu 13.632.046 KM, i manje su za 9,17% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura iskazanih obaveza je slijedeća:

O b a v e z e	31.12.2008.	31.12.2007.
Dugoročne obaveze	2.835.924	3.631.779
Obaveze po kreditima	2.755.689	3.541.666
Ostale dugoročne finansijske obaveze	388	388
Druga dugoročna razgraničenja	79.847	89.725
Kratkoročne obaveze	10.796.122	11.376.327
Obaveze za primljene avanse	34.320	8.063
Tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza	1.250.000	1.250.000
Obaveze prema dobavljačima	4.062.108	4.166.611
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja	4.038.734	4.088.413
Druge kratkoročne obaveze	1.166.646	1.214.392
Pasivna vremenska razgraničenja	244.314	648.848
Ukupno	13.632.046	15.008.106

Obaveze po kreditima u iznosu 2.755.689 KM, (glavnica u iznosu 2.291.666 KM i obračunate pripadajuće kamate u iznosu 464.023 KM) se odnose na dugoročni kredit odobren od NLB Tuzlanske Banke. Kredit je odobren 2006. godine, u iznosu 5.000.000 KM, za finansiranje trajnih obrtnih sredstva, sa rokom otplate od 5 godina, uz grejs period 12 mjeseci. Po ovom kreditu obračunava se i naplaćuje kamatna stopa koja iznosi 6-mjesečni Euribo + 4,5% godišnje, dekurzivno. Kao obezbijedenje navedenog kredita deponovane su mjenice korisnika kredita, garancija Općine Zenica u iznosu 5.000.000 KM i hipoteka nad nekretninama Preduzeća ukupne procijenjenje vrijednosti 9.089.133 KM. Izvršenje obaveza po osnovu kredita vrši se na osnovu otplatnih planova. U skladu s MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja, vrši se prijenos obaveza koje dospijevaju do 1 godine sa dugoročnih na kratkoročne obaveze. Tekući dio po ovom kreditu evidentiran u kratkoročnim obavezama je u iznosu 1.250.000 KM.

Revizijom smo utvrdili da je kredit korišten u skladu s namjenom, odnosno za plaćanje energenata neophodnih za proizvodnju toplotne energije.

Obaveze prema dobavljačima iskazane su u iznosu 4.062.108 KM. Najznačajni dobavljači su:

Dobavljač	31.12.2008.	31.12.2007.
Arcelor Mittal Zenica d.o.o	2.268.868	154.500
BH GAS d.o.o	1.143.161	2.134.717
RMU Zenica	258.740	1.346.197
Elektroprivreda Zenica	241.378	188.064
Ostali dobavljači	149.961	343.133
Ukupno	4.062.108	4.166.611

Glavni proizvođač toplotnom energijom, kao i punjenje sistema grada i nadopuna vrelovoda HPV u toku sezone grijanja je Arcelor Mittal Zenica d.o.o koji je u privatnom vlasništvu i koji ima monopol u isporuci ove energije. U 2008. godini ukupan promet sa ovim dobavljačem iznosi 4.578.817 KM, od čega preostale obaveze u iznosu 2.268.868 KM. Za sezonu grijanja 2007/2008 godina, sa ovim dobavljačem zaključen je ugovor 16.10.2007. godine. Za sezonu grijanja 2008/2009. godina, period oktobar – decembar

sa ovim dobavljačem poslovalo se bez zaključenog ugovora. Do zaključivanja ugovora broj: 24/08PU došlo je tek 28.01.2009. godine, i **retroaktivno se odnosio na prethodni period od 15.10.2008 do 15.04.2009.** godine. Razlog ovome je nemogućnost postizanja dogovora oko cijena i količine isporuke toplotne energije u MWh za grijanje grada. **U ugovoru nisu određene količine isporučene toplotne energije, a niti vrijednost ugovora.** Prema ugovoru Arcelor Mittal Zenica d.o.o zadržava pravo da ukoliko dođe do promjene cijena ulaznih energenata za proizvodnju toplinske energije srazmjerno će povećavati i ugovorenu cijenu za isporučenu energiju. Što je i učinjeno. Naime, za novembar 2008. godine, povećane su cijene sa 28,00 KM/MWh na 33,135 KM/MWh, te je putem knjižnih obavijesti od 30.01.2009. godine, povećano zaduženje za novembar iznosu 135.749 KM. Za decembar 2008. godine, ispostavljen je su fakture po obračunatoj cijeni od 41,41 KM/MWh, što je više za 13,41 KM/MWh, a na osnovu obavijesti o povećanju cijene ulaznih energenata (ugalj i zemni plin) od 11.12.2008. godine. U januaru 2009. godine, izvršeno je smanjenje cijena obračunatih za decembar na 34,639 KM/MWh, a obaveze umanjene za 334.501 KM.

Iako je proizvođač u novembru i decembru 2008. godine, konstantno povećavao cijenu u istom periodu je imao i česte kvarove u energetskim postrojenjima i time prouzrokovao reducirano grijanje, i doveo do dodatnih poteškoća u poslovanju Preduzeća praćeno nezadovoljstva krajnjih potrošača. Na osnovu čega je Preduzeće umanjilo račune krajnjim potrošačima za 15% u navedenom periodu.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja iznose 4.038.734 KM, od čega su 3.865.772 KM obaveze po osnovu poreza na promet proizvoda i usluga za period od 2002-2005. godine, (glavnica). Za naplatu glavnog duga i pripadajućih kamata izdata su Rješenja o prinudnoj naplati od 15.11.2005. godine, i 22.02.2006. godine, čime je Kantonalni porezni ured Zenica spriječio zastaru ovih potraživanja. Istovremeno su obračunate zatezne kamate od momenta utvrđivanja obaveze do 23.01.2006. godine, i troškovi prinudne naplate, u ukupnom iznosu 1.141.851 KM. Od čega obračunate zatezne kamate u iznosu 919.104 KM i troškovi prinudne naplate u iznosu 212.747 KM. Prema propisima, obaveze po osnovu kamata će se obračunati i povećavati sve do momenta izmirenja duga.

U knjigovodstvenim evidencijama obračunate kamate i troškovi prinudne naplate nisu priznate u periodu u kojem su utvrđene (2005, 2006 i 2007. godina) već je priznavanjem izvršeno krajem 2008. godine, na način da je iskazana obaveza i direktno umanjeno kapital Preduzeća u iznosu 1.141.851 KM. Uprava je pri tome koristila MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i grešaka, kojim se dozvoljava ovakav postupak uz ispunjenje propisanih uslova.

Međutim, mi mislimo da se nisu stekli uslovi za korištenje navedenog standarda i umanjeno kapitala iz više razloga:

1. Kada ne postoji konkretan Standard ili tumačenje koje se primjenjuje na određenu transakciju, događaj ili okolnost, Uprava se treba osloniti na vlastiti sud kako bi razvila i primijenila računovodstvenu politiku koja će osigurati informacije koje su značajne za donošenje ekonomskih odluka od strane korisnika finansijskih izvještaja; pouzdane u smislu da finansijski izvještaji predstavljaju vjernu sliku finansijskog položaja, uspješnosti i novčanih tokova preduzeća (paragraf 10. MRS-8). U konkretnom slučaju Uprava nije usvojila računovodstvenu politiku vezano za transakcije utvrđenog i neizmirenog poreza na promet, događaje i okolnosti koji će uslijediti zbog toga i obavijestila organe upravljanja o mogućim posljedicama kako na finansijske izvještaje tako i na poslovanje Preduzeća;

2. Za korištenje primjenjenog standarda bilo je potrebno definisati materijalne značajne izostavljene ili pogrešno iskazane podatke, izabrati i primijeniti računovodstvenu politiku, te koje promjene će nastati zbog usvajanja takve politike u računovodstvenom evidentiranju i ispravke grešaka iz prethodnih perioda (paragraf 3. MRS – 8). Uz finansijske izvještaje moraju se objaviti svi podaci propisani standardom, kako bi korisnici izvještaja imali potpunu informaciju, što nije učinjeno;

3. Shodno propisima odluku o smanjenju kapitala donose organi upravljanja, a takva odluka nije donesena do momenta završetka naše revizije;

4. Korišteni metod nije obuhvatio sve obaveze koje bi pripadale izvještajnom periodu, jer obuhvataju samo obaveze do 23.01.2006. godine, a od tog datuma do datuma izvještavanja (31.12.2008. godine) su izostavljene. Uprava nije prihvatila sklapanje Sporazuma oko načina izmirivanja obaveza, koje su u momentu slanja Obavijesti od 07.03.2008. godine, od strane Središnjeg ureda Porezne uprave iznosile 5.970.826 KM, iako je to tražila od Poreznog ureda i dobila takvu saglasnost. Propuštanje mogućnosti regulisanja obaveza, Uprava je izložila Preduzeće riziku blokade svih transakcijskih računa i posljedicama takve blokade, ali i stavljanje pod hipoteku imovine Preduzeća. Prema paragrafu 91. Okvira za sastavljanje i

prezentaciju finansijskih izvještaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će doći do odliva resursa Preduzeća, a u konkretnom slučaju obaveze su priznate, ne plaćaju se, pa čak nije ni prihvaćen način na koji se misli podmiriti iskazana obaveza.

Zbog značajnosti finansijskog iznosa, utvrđenih obaveza, kao i kamata koje teku zbog neizmiringanja takvih obaveza, posljedica za stalnost poslovanja preduzeća i finansijsko izvještavanje preporučujemo slijedeće:

Preporuka

Uprava Preduzeća treba prije svega da izabere i primjeni računovodstvenu politiku koja će održavati stvarnu sliku poslovanja, i pouzdanost finansijskih izvještaja. Politika treba da bude zasnovana na finansijskim podacima i uticaju istih na finansijske izvještaje i novčane tokove Preduzeća.

Osnivač i organi upravljanja trebaju imati potpunu informaciju kako bi mogli donositi potrebne odluke

5.7 Sudski sporovi

Protiv Preduzeća pokrenuto je 9 tužbi po raznim osnovama. Vrijednost tužbenih zahtjeva za 7 tužbi iznosi 225.502 KM, od čega se najveća tužba u iznosu 185.592 KM odnosi na tužbu dobavljača RMU Zenica, radi naplate duga. U toku je vansudsko poravnanje po navedenom dugu. Od ostalih tužbi je tužba od bivšeg zaposlenika (u penziji) u vrijednosti 12.000 KM zbog isplate plaće po nižem koeficijentu od propisanog Kolektivnim ugovorom.

Prema evidenciji o podnesenim tužbama koje je pokrenula Uprava Preduzeća u 2008. godini podneseno je 5.855 tužbi za ukupan iznos duga 1.861.036 KM, protiv svih potrošača koji su sa 31.08.2008. godine, imali dug za grijanje preko 100 KM i dug za paušal. Od prethodno pokrenutih tužbi po osnovu 422 tužbe naplaćeno je u vrijednosti 140.520 KM.

Zbog netačnih adresa (promjena mjesta stanovanja dužnika) Sud je odbacio 880 tužbi u vrijednosti 296.378 KM. Takođe, Sud je odbacio 430 tužbi u vrijednosti 185.450 KM, zbog smrti dužnika koja nije blagovremeno prijavljena od strane nasljednika.

5.8 Prihodi

U finansijskim izvještajima iskazani ostvareni prihodi u obračunskom periodu su slijedeći:

PRIHODI	31.12.2008.	31.12.2007.
Prihodi od prodaje	15.076.673	15.691.914
Finansijski prihodi	54.781	21.310
Ostali prihodi	1.146.475	1.675.703
Ukupno	16.277.929	17.388.927

Ukupni prihodi su iskazani u iznosu 16.277.929 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine, manje za 6,39%. Prihodi od prodaje čine prihodi od prodaje usluga 15.071.705 KM i prihodi od zakupnine 4.968 KM. Prihodi od prodaje usluga manji su za 4% u odnosu na isti period prethodne godine, što je detaljno pojašnjeno u tački 5.2. Planiranje i izvještavanje i 5.6 Obaveze (dijela Izvještaja).

Ostale prihode čine prihodi od prodalog materijala (plin) 941.016 KM, ostali prihodi (sudske takse, prihodi iz prethodnog perioda) u iznosu 195.581 KM, prihodi od donacija i subvencija u iznosu 9.878 KM.

5.9 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 16.253.120 KM, i manji su za 3,27% u odnosu na prethodnu godinu. Struktura rashoda je slijedeća:

RASHODI	31.12.2008.	31.12.2007.
Operativni rashodi	13.668.028	15.144.531
Finansijski rashodi	61	3
Rashodi od ostalih aktivnosti	2.585.031	1.658.307
Ukupno	16.253.120	16.802.841

Operativne rashode iskazane u ukupnom iznosu 13.668.028 KM, čine slijedeći troškovi:

OPERATIVNI RASHODI	31.12.2008.	31.12.2007.
Materijalni troškovi	9.758.999	11.467.200
Utrošene sirovine i materijal	221.496	171.496
Potrošena energija	9.493.377	11.272.781
Utrošeni rezervni dijelovi	15.116	16.058
Otpis sitnog inventara, ambalaža i auto guma	29.010	6.865
Amortizacija	1.140.688	1.076.615
Troškovi zaposlenih	1.912.407	1.662.424
Bruto plaće	1.502.400	1.342.731
Ostali troškovi zaposlenih	410.007	319.693
Troškovi usluga	267.895	348.572
Ostali troškovi poslovanja	213.415	197.257
Finansijski troškovi uključeni u troškove proizvoda	374.624	392.463
Ukupno	13.668.028	15.144.531

U okviru operativnih rashoda najznačajniji troškovi poslovanja su potrošena energija u iznosu 9.493.377 KM, ili 69,45% od ukupnih operativnih rashoda, a odnose se na direktne troškove za proizvodnju toplotne energije za zagrijavanje stambenih i poslovnih objekata u iznosu 9.457.659 KM i ostale troškove u iznosu 35.718 KM. Struktura ovih troškova je slijedeća:

	31.12.2008.	31.12.2007.
Potrošena energija	9.493.377	11.272.781
Toplotna energija (para, HP voda)	3.543.467	1.490.468
Ugalj	3.508.462	6.035.099
Zemni plin	1.843.979	3.167.834
Električna energija	561.751	545.441
Ostali troškovi (auto plin, benzin i nafta, pogonsko gorivo, mazivo, ulje)	35.718	33.939

U 2008. godini, došlo je do smanjenja ovih troškova za 1.779.404 KM, ili 15,78% u odnosu na isti period prethodne godine. Razlog ovog smanjenja je u manjoj nabavci uglja i zemnog plina, kao i zamjenom istih za veće snabdijevanje toplotnom energijom (para, HP voda). Do smanjenja troškova potrošene energije došlo je i zbog reduciranog grijanja od strane Arcelor Mittala Zenica, o čemu je šire pojašnjeno u tački 5.6. Obaveze (dijela Izvještaja).

Troškovi zaposlenih iskazani su u iznosu 1.912.407 KM, i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 15,04%. Ove troškove čine bruto plaće zaposlenih u iznosu 1.502.400 KM i ostali troškovi zaposlenih u iznosu 410.007 KM.

Obračun i isplata plaća je vršena shodno članu 67. Pravilnika o radu Preduzeća i članu 43. Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede za teritoriju FBiH ("Sl. novine FBiH", broj: 48/06). Kao i u skladu s Sporazumom o korekciji vrijednosti koeficijenata grupa složenosti poslova, zaključenog s Sindikalnom organizacijom Preduzeća od 23.01.2008. godine i Aneksom Sporazuma od 29.01.2008. godine. Prema ovom Sporazumu korigovane su vrijednosti koeficijenata grupa složenosti poslova na bazi materijalnih mogućnosti Preduzeća, na niže u rasponu od 0,11 do 1,89 u odnosu na najniže propisane koeficijente u Kolektivnom ugovoru. Odlukom o visini koeficijenata grupa složenosti poslova za svako radno mjesto donesenom od 29.01.2008. godine, određeni su koeficijent prema kojem je

vršen obračun plaća. Prosječna neto plaća u 2008. godini iznosila je 667,53 KM, a razlika do propisane minimalne plaće za jednog zaposlenika tokom godine je dodata na plaću.

Obračun i uplata poreza i doprinosa uz plaće vršena je u skladu s Zakonskim propisima.

Uprava Preduzeća nije donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa detaljnim opisom poslova i radnih zadataka za svako radno mjesto, a niti je u Ugovorima o radu utvrđen opis poslova zaposlenika. Opis radnih zadataka regulisan je Odlukom samo za glavnog blagajnika i blagajnika na naplatnim mjestima. Tabelarni pregled sa potrebnim brojem izvršioca u sektorima, odnosno službama, te uslovima za svako radno mjesto je korištena kao sistematizacija radnih mjesta.

Ostali troškovi zaposlenih, naknada za topli obrok u iznosu 325.476 KM, regres za godišnji odmor u iznosu 59.296 KM i naknada za prevoz zaposlenika u iznosu 25.234 KM, isplaćeni su u skladu s važećim propisima i vlastitim aktima.

Finansijski troškovi u iznosu 374.624 KM, odnose se na troškove obračunate kamate po kreditu NLB Tuzlanska banka i uključeni su u troškove proizvoda.

U okviru **Ostalih troškova poslovanja** troškovi službenih putovanja iznose 11.524 KM, od čega troškovi dnevnica u iznosu 2.550 KM. Iako se radi o manjem iznosu, utvrdili smo da se obračun pripadajuće dnevnice nije vršio u skladu s članom 7. stav 3. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja ("Sl. novine FBiH" broj: 75/04 i 43/07), odnosno za obezbijedenu ishranu na službenom putu dnevnice nisu umanjene za 30%. Preduzeće nije donijelo Pravilnik o naknadama troškova za službena putovanja, a interni akt kojim su regulisani ovi troškovi je Odluka o naknadama za putne troškove za službena putovanja, upotrebu ličnog automobila na službenom putovanju i u službene svrhe iz 2004. godine. Ova Odluka nije usklađena s Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja, u dijelu naknada za dnevnice i i naknada za smještaj.

Rashodi od ostalih aktivnosti iskazani su u iznosu 2.585.092 KM. U okviru ovih troškova najveći su troškovi ispravke nenaplativih a utuženih potraživanja pravnih i fizičkih lica, u ukupnom iznosu 1.390.685 KM, (pravna lica u iznosu 677.753 KM i fizička lica u iznosu 712.931 KM). Otpis ovih potraživanja je izvršen na osnovu odluke Nadzornog odbora od 25.02.2009. godine.

Preduzeće je do 15.04.2008. godine, vršilo nabavku sirovina i materijala (plin) u vlastitoj režiji i iste prodavalo glavnom proizvođaču toplotne energije Arcellor Mittal Zenica. Nabavna vrijednost prodatih sirovina i materijala sa skladišta iznosila je 941.016 KM.

Ostali rashodi po osnovu sudskih rješenja, (izgubljeni sporovi na sudu) iznosili su 178.493 KM.

Preporuka

Donijeti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa detaljnim opisom poslova i radnih zadataka za svako radno mjesto.

Donijeti Pravilnik o naknadama troškova za službena putovanja u skladu s Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja i vršiti primjenu istog.

5.10 Javne nabavke

Uvidom u dokumentaciju vezano za primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH(ZJN) konstatiramo slijedeće:

Slučajnim uzorkom odabrali smo određeni broj predmeta nabavki izvršenih u 2008. godini na temelju otvorenog postupka: nabavka cijevne armature; nabavka radijatorskih ventila, termometara, manometara i sitnog materijala; nabavka kompaktne toplotne podstanice, nabavka pločastih kompaktnih izmjenjivača toplote, te putem pregovaračkog postupka nabavku putničkog vozila POLO 1,9 SDI. Nismo uočili propuste u načinu provedbe postupka izbora najpovoljnijih dobavljača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Najveće nabavke (4.578.817 KM u 2008. godini) obavljene su sa proizvođačem „ Arcelor Mittal Zenica“ koji vrši proizvodnju i isporuku toplinske energije, te punjenje sistema grada i nadopuna vrelovodne HPV u toku sezone grijanja. Ovaj proizvođač na kojeg je naslonjeno JP Grijanje u obavljanju svoje temeljne djelatnosti ima monopol i u privatnom je vlasništvu. Za sezonu grijanja 2008/2009. godina, sa ovim dobavljačem poslovalo se bez zaključenoog ugovora.Do zaključenja ugovora došlo je tek 28.01.2009.godine i retroaktivno se odnosio na prethodni period od 15.10. 2008 do 15.04.2009.godine.

Do 15.04. 2008. godine Preduzeće je za navedenog proizvođača nabavljalo određene energente (plin i uglj). Za nabavku uglja nisu provedene procedure za odabir dobavljača u skladu sa Zakon o javnim nabavkama.

Međutim, želimo skrenuti pozornost na sljedeće:

Za 2008.godinu nije sačinjen detaljan plan nabavki stalnih sredstava (vrijednost nabavke stalnih sredstava iznosila je 116.894 KM). Planiranje nabavki: kako stalnih sredstava tako i ostalih potreba (sredstava) nije detaljno izvršen. Pravilnikom o nabavi roba, izvršenju usluga i izvođenju radova uređeni su procesi i procedure provođenja javnih nabavki. Međutim, nabavke se najvećim dijelom obavljaju u Odjeljenju pripreme rada u sastavu Tehničkog sektora na temelju zahtjeva (potreba) drugih sektora, čiju nabavku odobri Direktor preduzeća. Nismo stekli dojam da itko vrši kontrolu nad cjelokupnim procesom nabavki.

Dužnost Uprave je da podnosi Izvještaje o nabavci Odboru a reviziju u roku od 15 dana i Nadzornom odboru u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora o nabavci (član 35. tačka c) Zakona o javnim preduzećima - ZJP), što nije činila.

Nadzorni odbor je dužan **vršiti nadzor nad radom** uprave i zaposlenika javnog preduzeća u pogledu primjene provedbenog propisa o postupku nabavke te važećih propisa o nabavci; razmatrati izvještaje o nabavci te prijaviti nadležnim organima sve eventualne prijevare ili zloupotrebe (član 36. ZJP tačka b i c). Izvještaji o provedenim postupcima nabavke nisu sačinjavani a ni dostavljani Nadzornom odboru.

Preporuka

Uprava je dužna u skladu sa člankom 35. ZJP podnositi izvještaje o nabavci Odboru za reviziju u roku od 15 dana i Nadzornom odboru u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora o nabavci.

Nadzorni odbor je dužan da vrši nadzor nad radom uprave i zaposlenika javnog preduzeća u pogledu primjene provedbenog propisa o postupku nabavke te važećih propisa o nabavci, te razmatrati izvještaje o nabavci u skladu sa člankom 36 ZJP.

6. KOMENTAR

Klijent se u ostavljenom roku očitovao na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja.

Dotatna dokumentacija o bilo kojem nalazu ili preporuci nije dostavljena, već se samo obrazlažu naše date kvalifikacije i preporuke.

Ne možemo se složiti sa stavom Uprave u slijedećem:

- da u našem Izvještaju nismo naveli posljedice na finansijske izvještaje, zbog toga što nije uspostavljen sistem internih kontrola značajnijih procesa, njegove provedbe i nadzora. Zbog toga što se nije postupalo po računovodstvenim pravilima potraživanja su po finansijskim izvještajima precijenjena, što znači da realna procjena istih će direktno uticati na gubitak imovine i smanjenje finansijskog rezultata.

Navedeno smo obrazložili u našem Izvještaju po tačkom 5.4.2 Potraživanja. U finansijskim izvještajima prezentirana je imovina – potraživanja u iznosu od 22,1 milion KM, u kojim ima potraživanja iz 1998. godine, a da Uprava prilikom prezentacije nije ugradila neizvjesnost naplate istih. Računovodstvene evidencije ne mogu dati pouzdane podatke, jer postojeća softverska podrška za praćenje i naplatu potraživanja neobezbjeduje ročnu strukturu potraživanja, kao i analitičku evidenciju svih utuženih i dijelom naplaćenih potraživanja.

Nije razumno očekivati od revizije da procjeni iznos nenaplativosti potraživanja, a da pri tome nisu obezbijedeni naprijed navedeni podaci. Pouzdane knjigovodstvene informacije dužna je obezbijediti Uprava unutar organizacije i svojih zaposlenika.

- Mi smo dali preporuku da se izvrši realna procjena kapitala sa knjigovodstvenog stanovišta, pod čim podrazumijevamo da se treba realno iskazati imovina i obaveze Preduzeća, a samim tim će kapital biti realno iskazan (jer je kapital = imovina – obaveza).

- Što se tiče naše primjedbe na korištenje MRS 8. i smanjenje kapitala, još jednom ćemo

navesti, iako to stoji u našem izvještaju da smo mi govorili o načinu primjene MRS 8., a ne o priznavanju obaveza. Po našem mišljenju obaveze se trebaju priznati u iznosima koji pripadaju izvještajnim periodima u kojima su i nastali.

- Kada je u pitanju usklađivanju poslovanja s Zakonom o javnim preduzećima, to ne znači samo izbor organa koji su propisani, nego i usklađivanje kompletnog poslovanja kako je propisao Zakon o javnim preduzećima. Ovog puta, upućujemo Vas samo na član 4. alineja 2. Zakona o javnim preduzećima ("Službene novine FBiH", broj: 08/05 i 81/08).

Vođa tima:

**Direktor Sektora za finansijsku reviziju javnih
poduzeća :**

Ismeta Junuzović dipl.oec.

Mira Pažini /revizor, dipl.oec

Član tima:

Nidheta Mlivić, mlađi revizor, dipl.oec.